

OCENA FUNKCJONALNA W EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

SPOTKANIE SIECI SPECJALISTÓW SZKOLNYCH

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA W MILÓWCE 23.10.2025 R.

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

WŁĄCZAĆ... ALE JAK?

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

Edukacja włączająca - podejście w procesie kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im rozwój osobisty na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. Edukacja ta stawia za cel wyposażenie uczniów w kompetencje niezbędne do stworzenia w przyszłości włączającego społeczeństwa, czyli społeczeństwa, w którym osoby niezależnie od różnic m.in. w stanie zdrowia, sprawności, pochodzeniu, wyznaniu są pełnoprawnymi członkami społeczności, a ich różnorodność postrzegana jest jako cenny zasób rozwoju społecznego i cywilizacyjnego. To systemowe, wielowymiarowe i wielokierunkowe podejście do edukacji nastawione na dostosowanie wymagań edukacyjnych, warunków nauki i organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia.

źródło: projekt Perspektywa 3P

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

Edukacja włączająca jest otwieraniem się szkół ogólnodostępnych na przyjmowanie w miarę możliwości i kształcenie wszystkich dzieci razem, niezależnie od doświadczanych przez nie trudności, zdolności i różnic.

Każdy uczeń w szkole powinien mieć stworzone warunki do osiągnięcia sukcesów na miarę swoich możliwości.

Czym jest edukacja włączająca dla szkół ogólnodostępnych?

Jest nowym, poważnym wyzwaniem, zaproszeniem do rozwoju, pogłębionej refleksji nad kształtem i funkcjonowaniem całej szkoły.

OCENA FUNKCJONALNA

W polskich szkołach przybywa uczniów wymagających objęcia ich pomocą psychologiczno – pedagogiczną. Powołując się na dane Systemu Informacji Oświatowej wiadomo, że na przestrzeni ostatnich lat liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydawanych przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne uległa podwojeniu.

Konieczność objęcia dziecka specjalistycznym wsparciem stwierdza się, nie tylko na podstawie rozpoznanej niepełnosprawności, ale również na podstawie specyficznych trudności w uczeniu się, uogólnionych trudności w nauce, niepowodzeń szkolnych, wyzwań związanych z doświadczeniem choroby lub migracji, trudności w funkcjonowaniu emocjonalno – społecznym, czy zaburzeń w obszarze zdrowia psychicznego.

Osoby decydujące o kształcie systemu oświaty, w tym eksperci i rządzący, wychodząc naprzeciw rosnącym potrzebom, starają się wdrożyć rozwiązania usprawniające i podnoszące skuteczność udzielanej pomocy. Przykładem takiego działania, nad którym trwają prace i które w niedalekiej przyszłości zaistnieje w polskiej edukacji, jest ocena funkcjonalna ucznia.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

Obecnie w MEN trwają prace nad wdrożeniem oceny funkcjonalnej jako metody wspierającej realizację edukacji włączającej w szkołach.

Ocena funkcjonalna będzie wprowadzana sukcesywnie, jako dodatkowa metoda wspierająca proces dydaktyczno-wychowawczy, polegająca na lepszej ocenie potrzeb i możliwości dzieci i uczniów, a nie jako zamiennik obowiązujących zasad oceniania.

Ocena funkcjonalna nie zastępuje ocen szkolnych. Nie jest formą klasyfikacji ucznia, ani częścią systemu oceniania. Jej celem jest wspieranie ucznia, a nie ocenianie jego wyników.

Ministerstwo Edukacji Narodowej podało, że obowiązek dokonania oceny funkcjonalnej nie zaistnieje z początkiem roku szkolnego 2025/2026 – termin przewidywany w projekcie rozporządzenia to **1 kwietnia 2026 r.**

Do tego czasu ważne jest, aby nauczyciele i specjaliści mogli poszerzyć swoją wiedzę związaną z diagnozowaniem potrzeb dzieci i młodzieży i projektowaniem wsparcia.

Posiadanie diagnozy medycznej, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub innego dokumentu nie jest warunkiem sporządzenia oceny funkcjonalnej.

Ocenę funkcjonalną przeprowadza się, gdy zauważymy trudności w funkcjonowaniu dziecka/ucznia.

OCENA FUNKCJONALNA

Ocena funkcjonalna - ocena funkcjonalna to oparty na modelu biopsychospołecznym proces identyfikowania potrzeb dziecka/osoby uczącej się oraz planowania i udzielania wsparcia ukierunkowanego na realizację tych potrzeb, a także monitorowania wpływu udzielanego wsparcia na funkcjonowanie dziecka i odpowiedniego modyfikowania działań oraz ocena ich skuteczności. W procesie oceny wykorzystywana jest Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).

źródło: projekt Perspektywa 3P

OCENA FUNKCJONALNA

Szkolna ocena funkcjonalna w aspekcie oceny aktywności i uczestnictwa przebiega jako proces oparty na obserwacji ucznia w różnych sytuacjach szkolnych, który ma na celu rozpoznanie jego mocnych stron oraz potrzeb, aby zapewnić mu odpowiednie wsparcie. W procesie tym wykorzystuje się specjalistyczne narzędzia, takie jak kwestionariusze, które pozwalają **ocenić funkcjonowanie ucznia w dziewięciu kluczowych obszarach aktywności i uczestnictwa**, zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).

OCENA FUNKCJONALNA

Obszary obserwacji funkcjonalnej nie dotyczą wiedzy szkolnej osoby uczącej się, ale szeregu jego zachowań, aktywności, kompetencji i umiejętności, których posiadanie jest niezbędne do pomyślnego funkcjonowania w danym wieku. Zostały one zebrane w dziewięciu obszarach, zgodnie z modelem ICF i dotyczą:

1. Uczenia się i stosowania wiedzy
2. Ogólnych zadań i obowiązków
3. Porozumiewania się
4. Motoryki
5. Samodzielności i samoobsługi
6. Życia domowego
7. Relacji międzyludzkich
8. Pełnienia roli ucznia
9. Pozaszkolnego funkcjonowania społecznego.

OCENA FUNKCJONALNA

Zgodnie z modelem biopsychospołecznego postrzegania niepełnosprawności oraz modelem proponowanym w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) w procesie oceny funkcjonalnej brane są pod uwagę cztery elementy składowe:

1. zdiagnozowane niepełnosprawności i dysfunkcje w zakresie struktur i funkcji ciała (jeśli występują),
2. zakres możliwości aktywności i uczestnictwa w codziennych sytuacjach,
3. czynniki środowiskowe mające znaczenie dla funkcjonowania osoby,
4. czynniki osobowe, podmiotowe, charakterystyczne zasoby danej osoby.

OCENA FUNKCJONALNA

Ocena funkcjonalna stanowi krok na drodze budowania [edukacji włączającej](#), dostosowanej do indywidualnych potrzeb ucznia. Ocena ta obejmuje szereg czynności, od rozpoznawania potrzeb, przez udzielanie wsparcia w uczeniu się, po dokonanie ewaluacji efektywności tego wsparcia. Twórcy konceptu oceny funkcjonalnej proponują następujący schemat działań:

- 1) przeprowadzenie, w trakcie trzech – czterech tygodni, obserwacji funkcjonowania ucznia z wykorzystaniem wybranego narzędzia przez minimum trzy osoby: pracowników szkoły, np. nauczyciela – wychowawcę, nauczyciela przedmiotu, szkolnego specjalistę oraz rodzica/opiekuna prawnego;
- 2) zebranie i porównanie spostrzeżeń wszystkich osób prowadzących obserwację: próba zrozumienia trudności ucznia i identyfikacji jego mocnych stron;
- 3) ustalenie planu wsparcia edukacyjno – terapeutycznego: wybór jednego lub dwóch priorytetowych obszarów wsparcia, określenie w ich ramach celów do osiągnięcia oraz wskazanie realizatorów działań;

POZIOMY WSPARCIA

---

4) rekomendacja jednego z trzech poziomów wsparcia:

poziom 1: wsparcie w trakcie bieżącej pracy z uczniem – podczas zajęć edukacyjnych, pobytu w szkole;

poziom 2: wsparcie dodatkowe – poza bieżącą pracą obejmuje dodatkowe działania edukacyjne i zajęcia specjalistyczne indywidualne lub grupowe;

poziom 3: wsparcie specjalistyczne – obejmuje działania udzielane z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego, np. poradni psychologiczno – pedagogicznej.

OCENA FUNKCJONALNA

---

5) stałe monitorowanie udzielanego wsparcia i w razie potrzeby modyfikowanie go;

6) dokonanie ewaluacji zaplanowanego wsparcia, analizy zmian w funkcjonowaniu ucznia i podjęcie decyzji co do dalszych działań:

- zakończenie udzielanego wsparcia,
- kontynuowanie oddziaływań – ich utrzymanie lub modyfikacja,
- skierowanie ucznia na pogłębioną diagnozę w poradni psychologiczno – pedagogicznej.

OCENA FUNKCJONALNA

Zaproponowany schemat został wdrożony i przeprowadzony w trakcie pilotażowych działań z udziałem pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz szkół. Obecnie trwają prace nad wprowadzeniem powszechnej oceny funkcjonalnej ucznia we wszystkich placówkach.

Warto zaznaczyć, że ocena funkcjonowania dziecka nie jest nowym konceptem; diagnoza potrzeb i możliwości od zawsze stanowi podstawę do zaplanowania oddziaływań wspomagających i terapeutycznych, a nauczyciele i specjaliści realizują czynności w tym obszarze na mocy już obowiązujących rozporządzeń, np. prowadząc obserwacje pedagogiczne, czy opracowując wielospecjalistyczną ocenę funkcjonowania ucznia.

Proponowane rozwiązanie nakłada jednak na pracowników szkół nowy, konkretny obowiązek: ***sporządzenie oceny funkcjonowania dziecka/ucznia.***

OCENA FUNKCJONALNA

Zostały już opracowane propozycje narzędzi, umożliwiających spełnienie przewidzianych w nowelizowanych przepisach wymogów:

Kompleksowa Analiza Procesów Poznawczych – zestaw narzędzi diagnostycznych do oceny funkcji wykonawczych, percepcyjnych i komunikacyjnych dla dzieci i młodzieży. Nowoczesne narzędzie opracowane pod kierownictwem zespołu ekspertów z Instytutu Badań Edukacyjnych, skorelowane z aplikacją komputerową. (szkolenia.ore.edu.pl);

Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej.

KSzOF

Kwestionariusz Szkolnej oceny Funkcjonalnej

To narzędzie służące do określania zachowań osoby uczącej się w obszarze aktywności i uczestniczenia w procesie szkolnej oceny funkcjonalnej.

KSzOF występuje w czterech wersjach:

1. Klasy I-III SP – 52 twierdzenia
2. Klasy IV-VI SP – 52 twierdzenia
3. Klasy VII-VIII SP – 50 twierdzeń
4. SPP – szkoły ponadpodstawowe – 54 twierdzenia

KSzOF

Zgodnie z modelem ICF, KSzOF obejmuje następujących 9 obszarów obserwacji funkcjonalnej:

1. Uczenie się i stosowanie wiedzy
2. Ogólne zadania i obowiązki
3. Porozumiewanie się
4. Motoryka, poruszanie się – w tym mobilność i aktywność manualna
5. Dbanie o siebie, samoobsługa i samodzielność
6. Życie domowe
7. Wzajemne kontakty i związki międzyludzkie
8. Edukacja szkolna
9. Życie w społeczności lokalnej

Przebieg procesu szkolnej oceny funkcjonalnej z wykorzystaniem KSzOF

---

1. Czynności wstępne – przekazanie arkuszy obserwacyjnych co najmniej 3 osobom; rodzic, nauczyciel/wychowawca, specjalista szkolny. Koordynator szkolnej oceny funkcjonalnej
2. Obserwacja funkcjonalna – obserwacja pedagogiczna, która powinna trwać co najmniej trzy-cztery tygodnie i dotyczyć funkcjonowania ucznia w różnych środowiskach: w domu, szkole, na świeżym powietrzu. Każde z zachowań osoby uczącej się oceniane jest na pięciostopniowej skali, od wartości 1, oznaczającej, że dane zachowanie występuje w niewielkim stopniu do wartości 5, oznaczającej, że dane zachowanie występuje w bardzo dużym stopniu.
3. Spotkanie zespołu Konsultacyjnego – Po zakończeniu obserwacji wypełniany jest arkusz oceny funkcjonalnej – analiza ilościowa i jakościowa Kwestionariusza Szkolnej Oceny Funkcjonalnej . Ustalenie Planu wsparcia edukacyjno – specjalistycznego – wybranie 1-2 obszarów do działań wspierających, ustalenie poziomu wsparcia:
  - Poziom 1 – wsparcie w trakcie bieżącej pracy z uczniem
  - Poziom 2 – wsparcie dodatkowe
  - Poziom 3 – wsparcie specjalistyczne
4. Monitorowanie przebiegu wsparcia – aktywna obserwacja pedagogiczna
5. Ewaluacja planu wsparcia – po 3-5 miesiącach decyzja co dalej? – zakończenie wsparcia; ponowny KSzOF, skierowanie ucznia na pogłębioną ocenę funkcjonalną do placówki specjalistycznej, np. poradnia psychologiczno – pedagogiczna

OCENA FUNKCJONALNA
W EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE I PROCEDURA STOSOWANIA
KWESTIONARIUSZA SZKOLNEJ OCENY FUNKCJONALNEJ

ZENON GAJDZICA, EDYTA WIDAWSKA
STANISŁAWA BYRA, EWA DOMAGAŁA-ZYŚK
BEATA JACHIMCZAK, RADOSŁAW PIOTROWICZ

chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefi
ndmkaj/https://mwm.us.edu.pl/wp-
content/uploads/2024/10/E-BOOK-
Ocena-funkcjonalna.pdf

Ewa Domagała-Zyśk, Katarzyna Mariańczyk, Iwona Chrzanowska,
Marzenna Czarnocka, Beata Jachimczak, Magdalena Olempska-Wysocka,
Wojciech Otrębski, Beata Papuda-Dolińska, Karol Pawlak, Dorota Podgórska-Jachnik,

SZKOLNA OCENA FUNKCJONALNA: PRZEBIEG PROCESU W ASPEKCIE OCENY AKTYWNOŚCI I UCZESTNICTWA

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Konteksty
Psychologii
Rehabilitacji

chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcgl
clefindmkaj/https://mwm.us.edu.pl
/wp-
content/uploads/2023/01/Szkolna-
Ocena-cz.-2.pdf

Portal Wsparcia Edukacyjno – Specjalistycznego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Narzędzia dla rodziców i osób niebędących
pracownikami systemu oświaty

Narzędzia dla nauczycieli i specjalistów
pracujących w jednostkach systemu oświaty

<https://wsparcie.gov.pl/>

Źródła

<https://ore.edu.pl/2024/12/ocena-funkcjonalna-w-szkole-dla-kazdego-zalozenia-pomiar-zastosowanie/>

<https://epedagogika.pl/aktualnosci/nowa-ocena-funkcjonalna-uczni.-czy-nowe-przepisy-calkowicie-zmienia-zasady-wydawania-orzeczen-i-opinii-przez-poradnie-psychologicznopedagogiczne-9396.html>

<https://www.gov.pl/web/edukacja>

<https://ibe.edu.pl/pl/>

Szkolna ocena funkcjonalna: Przebieg procesu w aspekcie oceny aktywności i uczestnictwa,
E. Domagała-Zyśk, K. Mariańczyk i inni. Wydawnictwo KUL, Lublin 2022

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

DOROTA OMYŁA

DYREKTOR PORADNI PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ W MILÓWCE